

Postbus 133, 7400 AC Deventer

Aan de minister van Infrastructuur en Milieu
Mevrouw drs. M.H. Schultz Van Haegen-Maas Geesteranus
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon
Erwin Hijmans
Doorkiesnummer
+31 57 06 99 37 4
E-mail
erwin.hijmans@purple-blue.nl

Datum 10 april 2012

Ons kenmerk L002-1205045ERH-iap-V01-NL

Onderwerp Internetconsultatie inzake de Omgevingswet

Geachte mevrouw Schultz Van Haegen,

Naar aanleiding van de internetconsultatie inzake de Omgevingswet doe ik u graag enkele opmerkingen toekomen. Omdat ze niet echt goed passen in de vraaggestuurde consultatie doe ik ze u hierbij tevens per brief als bijlage toekomen.

De complexiteit van de huidige regelgeving is in het huidige systeem door snelle opeenvolging van wetwijzigingen dermate toegenomen, dat het nog maar nauwelijks te hanteren valt. Wij zijn in het algemeen van mening dat de grootste prioriteit dan ook zou moeten liggen bij de opgave om voor initiatiefnemers een eenduidig stelsel te ontwerpen dat een wezenlijke reductie van complexiteit oplevert. Daar lijkt de nieuwe Omgevingswet inderdaad met voortvarendheid op af te stevenen. Te denken valt aan de vele verschillende planvormen die met de Crisis- en herstelwet zijn ingevoerd. Dit maakt de planvorming onoverzichtelijk. Ook de verschillende regimes uit de ruimtelijk relevante regelgeving dient op elkaar afgestemd te worden. Zo haakt de Wet geluidhinder anders aan bij de ruimtelijke planvorming dan bijvoorbeeld de Natuurbeschermingswet en weer anders de Flora- en faunawet. De planvorming is er mee gediend als de verschillende (milieu) aspecten op eenzelfde wijze een plaats hebben in het ruimtelijk planvormingsproces.

In de dagelijkse praktijk spelen er wel enkele knelpunten waarmee bij het ontwerpen van de Omgevingswet naar onze mening rekening gehouden zou kunnen of moeten worden.

Een eerste knelpunt is, dat ontwikkelingen steeds meer binnenstedelijk van aard worden, terwijl er juist in de binnenstedelijke problematiek onvoldoende middelen zijn om herstructurering (financieel) mogelijk te maken. De insteek van het rijk bij de Omgevingswet is decentralisatie. De binnenstedelijke problematiek wordt mede daardoor steeds meer een zaak van de gemeenten terwijl tegelijkertijd middelen wegvallen (zie bijvoorbeeld de afschaffing van de ISV).

Datum 10 april 2012

Ons kenmerk L002-1205045ERH-iap-V01-NL

Pagina 2 van 3

Het verwerken van de Elverding aanpak in het systeem van de ruimtelijke ordening zou in de basis de waarborg moeten zijn voor het verhogen van de kwaliteit van de leefomgeving bij nieuwe ontwikkelingen. Of dat voldoende is, is de vraag. De financiële problematiek rond binnenstedelijke herontwikkeling is bekend. Daar lost de Elverding aanpak niets aan op. En vooral in de binnenstedelijke problematiek wordt de kwaliteit van de leefomgeving direct aan den lijve ondervonden.

In het verlengde van de onteigening zou men zich dan ook kunnen afvragen of er niet een snelle en adequate manier moet komen om in te grijpen in ongewenste feitelijke situaties in de leefomgeving. Bijvoorbeeld het aanpakken van langdurige leegstand van kantoorgebouwen. Of het realiseren van revitalisatie op bedrijfsterreinen. Via de weg van de huidige wijziging van het bestemmingsplan, gevolgd door verwerving komt men daar niet mee weg zonder kapitale investeringen in geld en tijd. Aanpak van kantoorgebouwen of revitalisatie staat of valt thans met de bereidwilligheid van eigenaren om aan functieverandering of aan grootschalige aanpak mee te werken. Die bereidheid blijkt in de praktijk telkens weer in onvoldoende mate aanwezig te zijn.

Ondanks het feit dat er daartoe een onderzoeksopdracht aan de Universiteit van Nijmegen is verstrekt, maken wij ons verder zorgen over afwezigheid van aanpassingen aan het grondbeleid. Er zijn naar onze mening enkele principiële vragen die bijvoorbeeld bij het huidige stelsel van kostenverhaal kunnen worden gesteld. Een stelsel dat in wezen grotendeels is gebaseerd op slechts één pijler, het uit de jurisprudentie rond onteigening voortvloeiende zelfrealisatierecht. Andere landen kennen dit recht niet, met als resultaat een totaal andere en vaak eenvoudiger benadering van het grondbeleid op dit vlak. In het kader van de Omgevingswet zou men zich dus eigenlijk moeten afvragen of het thans geldende zelfrealisatierecht wel moet worden gehandhaafd. Zo ja, dan zouden daarbij wettelijke criteria kunnen worden gesteld.

Een ander knelpunt is, dat er mede door de crisis een sterke verschuiving van private naar publieke ontwikkeling op gang is gekomen, terwijl niet wordt verwacht dat de oude situatie zich in de nabije toekomst zal herstellen. Tegelijkertijd kan waardevermeerdering door bestemmingswijziging niet worden afgeroomd. Dat wordt in toenemende mate als onrechtvaardig ervaren. Instrumenten als baatafoming en binnenstedelijke herontwikkeling, waar al het nodige onderzoek naar gedaan is, zouden wellicht direct in het kader van de Omgevingswet toepassing kunnen krijgen.

Een ander belangrijk onderwerp is dat bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen thans alleen contractueel of via de weg van de bovenplanse verevening (6.13 lid 7 Wro) zijn te realiseren. De huidige methodiek van bovenplanse verevening wordt als uitermate complex ervaren. Dit stelsel zou vereenvoudigd kunnen worden. Daarnaast zou het zeker niet ondenkbaar zijn om te onderzoeken of in de Omgevingswet bijdragen aan programma's wettelijk mogelijk kunnen worden gemaakt op een wijze waardoor het betrokken kostenverhaal helder toepasbaar wordt.

Datum 10 april 2012

Ons kenmerk L002-1205045ERH-iap-V01-NL

Pagina 3 van 3

Op uitvoeringsniveau wordt straks gewerkt met een omgevingsverordening, een omgevingsvergunning en een projectbesluit. Vooralsnog zijn de grenzen tussen hetgeen in het ene instrument kan worden bepaald en wat in het andere instrument, niet duidelijk getrokken. Dat levert het gevaar op, dat er door de verschillende overheidslichamen in theorie in gelijke gevallen anders gekozen zou kunnen worden voor het gebruik van het ruimtelijke instrumentarium. Omdat de Crisis- en herstelwet blijft bestaan, komt daar ook nog de mogelijkheid van het projectuitvoeringsbesluit bij. Naar onze mening moet er absolute duidelijkheid komen over de vraag welke procedure men in welk geval moet volgen, zodat dat door ieder overheidslichaam op gelijke wijze wordt toegepast en niet naar willekeur. Concreet leeft bijvoorbeeld de vraag of en in hoeverre men in de omgevingsvergunning kan afwijken van de omgevingsverordening en wanneer men een afwijking via een projectbesluit moet regelen. Bij het projectbesluit is het criterium voor het gebruik, dat het moet gaan om een project van openbaar belang. Als men ervan uitgaat dat er in de omgevingsverordening alleen marginaal kan worden afgeweken, hoe moeten dan minder marginale afwijkingen die niet van openbaar belang zijn ruimtelijk bestuursrechtelijk worden vastgelegd? Verder denken wij dat een open begrip 'openbaar belang' al snel tot grote verschillen per bestuursorgaan zal leiden en tot veel jurisprudentie. Een goede definitie lijkt dan ook absolute noodzaak. De volgende vragen gelden meer als voorbeelden dan als feitelijke vraag. Het antwoord behoort naar onze mening helder uit de wet voort te vloeien: Mag een kantorenbestemming via de omgevingsvergunning in een woonbestemming worden omgezet om een concreet kantoor tot woningen te kunnen ombouwen? Zo nee, blijkt dan duidelijk dat dit van openbaar belang is zodat een projectbesluit moet worden genomen? En wat als geen van beiden de bedoeling is? Mag de bouw van een Mega bioscoop via een omgevingsvergunning mogelijk gemaakt worden? Is dat anders een project van openbaar belang?

Volgens de brief van 9 maart 2012 zullen de mogelijkheden van het concept 'milieugebruiksruimte' worden onderzocht. Het begrip milieugebruiksruimte kent in feite twee hoofdelementen, namelijk voorraadbeheer (duurzaamheid, denk aan het begrip schone lucht of waterkwaliteit) en risicobeheersing (volksgezondheid). Enerzijds kunnen deze twee niet in één systeem worden gecombineerd, anderzijds kan risico-overschrijding bij de toepassing van het concept milieugebruiksruimte natuurlijk niet de bedoeling zijn. Daarom is het een evenmin los te koppelen van het ander. Een uitermate zorgvuldige benadering van het concept is dus in onze ogen zeer gewenst.

Met vriendelijke groet,
A.G. Nijhof, lid Raad van Bestuur